

Språkduschverksamheten inom småbarnsfostran i Grankulla

513/05.10.00/2015

SUS 10.12.2015 § 89

Mer information:

chef för småbarnsfostran Annika Hiitola, tfn 09 5056 820
fornamn.efternamn@grankulla.fi

I Grankulla är levande tvåspråkighet en viktig värdering, som styr all verksamhet. Den relativt jämna språkliga fördelningen skapar möjligheter för en enspråkigt finsk- eller svenskspråkig kommuninvånare att komma i kontakt med det andra inhemska språket i sin naturliga miljö. Språkduschar nämns för första gången i Grankulla stads dagvårdspolitiska program på 1990-talet.

Möjligheterna att bekanta sig med det andra inhemska språket inom dagvårdstjänsterna har ordnats på olika sätt. Svenska nämnden för undervisning och småbarnsfostran har under hösten 2015 beslutat att barnen i den svenskspråkiga grundläggande utbildningen börjar studera finska redan i årskurs 1. Det här gör att utvecklandet av språkduschverksamheten i småbarnsfostran för att svara mot barnens och kommuninvånarnas behov accentueras allt mer. I de övriga nyländska kommunerna är språkdusch på det andra inhemska språket inte i bruk och övervägs inte heller. Däremot har många kommuner i Nyland satsat på att stödja barnens modersmål t.ex. med hjälp av ambulering barnträdgårdslärare med uppgift att främja den språkliga utvecklingen.

I bilagan ges en beskrivning av nuläget inom språkduschverksamheten i Grankulla och alternativa förslag för att utveckla verksamheten.

Målet för arbetet med att utveckla en gemensam språkduschmodell för Grankulla är en färdig modell som sedan kunde tillämpas i varje daghem. I målet ingår också att tillämpa Grammontprincipen (se ovan), vilket utesluter att de anställda som har ansvaret för att fostra barngruppen skulle byta språk och vid vissa tillfällen tala det andra inhemska språket. Då gäller det att utreda vem som i så fall ska ge språkduschar, i vilka situationer och hur. Utgående från den information som har inhämtats föreslås följande riktlinjer för språkduschverksamheten:

- Alla barn som är tre år eller äldre vars föräldrar inte uttryckligen har bett om befrielse från verksamheten deltar i språkduschverksamheten på det andra inhemska språket.
- Också barn från flerspråkiga familjer och barn som behöver S2-undervisning deltar i språkduschverksamheten.
- De barn som redan behärskar språkduschspråket deltar inte i verksamheten.

- Daghemmens egen personal talar endast daghemmets språk – finska ELLER svenska – till barnen och växlar alltså aldrig språk i arbetet med barnen (den s.k. Grammontprincipen). Språkduschen genomförs med hjälp av t.ex. en utomstående personer eller olika medier, se nedan.
- Samma principer gäller både de kommunala daghemmen och köptjänstdaghemmen.
- Språkduschverksamhet ges regelbundet åt varje barn 1–2 gånger i veckan, 30–60 minuter åt gången.
- Språkdusch ordnas främst genom aktivitetsbaserade metoder.
- I de svenskspråkiga daghemmen behöver ca 60 % av barnen ingen språkdusch eftersom de kommer från tvåspråkiga (svenska-finska) familjer, men största delen av de finska daghemmens grupper kunde med fördel delas i två under språkduschverksamheten.

Alternativa modeller:

A. Språkduschverksamheten genomförs genom personalutbyte mellan daghemmen, något som redan har testats under tidigare år.

Fördelar: Språkduschverksamheten ger inte upphov till kostnader. Verksamheten genomförs av en yrkeskunnig person.

Nackdelar: Genomförandet beror varje gång på personalsituationen på båda de delaktiga daghemmen och det har visat sig att det är vanligt med avbokningar p.g.a. att någondera av personerna ifråga inte kan lösgöra sig från daghemmet. De långsiktiga och trygga människorelationerna som förutsätts i kvalitetsstandarderna rubbas av att en medlem av personalen utför en del av sin arbetstid i ett annat daghem. Frågeställningar angående antalet anställda med tanke på säkerhet och lagen om småbarnspedagogik blir aktuella om en anställd som ordnar språkdusch "vikarierar" en av gruppens ordinarie anställda, då personerna ifråga inte är på plats i någondera gruppen under den tid de förflyttar sig mellan daghemmen.

B. Språkdusch med hjälp av olika medier

Barnen som deltar i språkduschverksamheten kan spela språkbaserade spel på det andra inhemska språket, se på inspelningar på det andra inhemska språket o.s.v. under övervakning av de anställda vid det egna daghemmet.

Fördelar: Språkduschverksamheten ger inte upphov till (personal)kostnader.

Nackdelar: Metoden innehåller inte aktiviteter där barnen deltar och stödjer inte aktiv användning av det andra språket.

C. Språkduschverksamheten genomförs med hjälp av frivilliga, t.ex.

skolfarfar eller skolmormor, eller personer som får sysselsättningsstöd

Fördelar: Språkduschverksamheten ger inte upphov till kostnader.

Nackdelar: Språkduschverksamheten genomförs inte likvärdigt vid varje enhet. Personen som ordnar verksamheten är inte nödvändigtvis yrkesutbildad, så kvaliteten och t.ex. gruppdisciplinen kan vara ojämn. För att verksamheten alls ska kunna ordnas förutsätts det att intresserade frivilliga finns att tillgå och att de förbinder sig till verksamheten.

D. Språkduschverksamheten ordnas med hjälp av utomstående yrkesfolk

Varje daghem ingår ett arbetsavtal med en utomstående person, skilt för varje språkduschgång. En del daghem har gjort så här redan tidigare, och personen som har hållit språkdusch har varit t.ex. någon av kommunens anställda inom småbarnsfostran som har varit på vårdledning.

Fördelar: Verksamheten genomförs av en yrkeskunnig person. Språkduschverksamheten är inte beroende av att de andra anställda är närvarande.

Nackdelar: Språkduschverksamheten ger upphov till arvodeskostnader. För att verksamheten alls ska kunna ordnas måste en lämplig person hittas.

E. En ny befattning för en barnträdgårdslärare grundas i staden, och en tvåspråkig barnträdgårdslärare rekryteras för att ansvara för språkduschverksamheten

Barnträdgårdsläraren som ansvarar för språkduschverksamheten cirkulerar regelbundet mellan alla de finskspråkiga daghemmen (utom språkbadet), där hen håller språkduschverksamhet för barn över tre år på svenska, och mellan alla de svenskspråkiga daghemmen där verksamheten hålls på finska för alla barn över tre år. Om barnträdgårdsläraren skulle hålla språkduschverksamhet för alla barngrupper med barn över tre år 2 gånger i veckan i 30 minuter per gång så skulle hens arbetstid uppgå till ca 26 timmar i veckan utan pauser mellan grupperna för t.ex. förflyttningen mellan olika enheter, lunchpauser o.dyl.

Fördelar: Verksamheten genomförs av en yrkeskunnig person. Verksamheten följer samma standard i alla enheter. Språkduschverksamheten är inte beroende av att de andra anställda är närvarande.

Nackdelar: Språkduschverksamheten ger upphov till personalkostnader.

Bildningsdirektören:

Nämnden beslutar att språkduschverksamheten inom småbarnsfostran i Grankulla fr.o.m. 1.1.2016 genomförs enligt följande principer:

- Alla barn som är tre år eller äldre vars föräldrar inte uttryckligen har bett om befrielse från verksamheten deltar i språkduschverksamheten

på det andra inhemska språket.

- Också barn från flerspråkiga familjer och barn som behöver S2-undervisning deltar i språkduschverksamheten.
- De barn som redan behärskar språkduschspråket deltar inte i verksamheten.
- Daghemmens egen personal talar endast daghemmets språk – finska ELLER svenska – till barnen och växlar alltså aldrig språk i arbetet med barnen (den s.k. Grammontprincipen). Språkduschen genomförs med hjälp av t.ex. en utomstående personer eller olika medier, se nedan.
- Samma principer gäller både de kommunala daghemmen och köptjänstdaghemmen.
- Språkduschverksamhet ges regelbundet åt varje barn 1–2 gånger i veckan, 30–60 minuter åt gången.
- Språkdusch ordnas främst genom aktivitetsbaserade metoder.
- I de svenskspråkiga daghemmen behöver ca 60 % av barnen ingen språkdusch eftersom de kommer från tvåspråkiga (svenska-finska) familjer, men största delen av de finska daghemmens grupper kunde med fördel delas i två under språkduschverksamheten.

Samtidigt beslutar nämnden att språkduschverksamheten genomförs primärt enligt alternativ D, med hjälp av en utomstående yrkeskunnig person. Lösningen förutsätter ingen tilläggsfinansiering.

Beslut:

Enligt beslutsförslaget.